

SUNU

Fransız şâir ve yazar Jules Romains “Kişi ölünce hemen kaybolmaz, adı bir süre daha dolaşır ortalıkta.. Ama bir an gelir, o ad son kez söylenir; ondan sonra artık hiç kimse o adı anmaz ve bilmez olur. İşte kişi o zaman gerçekten ölür” diyor.

Doğu’da meraksızlık geleneği yaygındır; tabii, geçmişini merak etmeme geleneği de.. Toplumumuzda da kişiler genellikle geçmişlerine karşı ilgisizdir. Çoğumuz için dedemizin dedesi hiç yaşamamış gibidir; çünkü hakkında en ufak bir bilgiye sahip değildir. Merak edip kendi küçük aile tarihini araştırmaya gerek görmeyenler, doğal olarak kurumsal ve toplumsal tarihi hiç mi hiç merak etmezler. Böyle bireylerden oluşan bir toplumun “geçmişten ders alma” diye bir kavramdan yoksun kalması da doğal sayılmalıdır.

Türkiye Prefabrik Birliği, benden Türkiye’de betonarme prefabrikasyonun tarihçesini yazmamı istediğinde, doğrusu biraz şaşkırdım; ama pek de heveskâr olmadım. Osmanlı döneminde kullanılmış çeşitli teknik ve etnografik araçlara ilişkin araştırmalar yapıyorum ama, tarihçi değilim. Ancak sevgili başkan Köksal Anadol, yarım yüzyılı aşan dostluğumuzu da kullanarak, beni ikna etti. Koşulları görüştük, ilkeleri koyduk ve çalışmaya başladım..

Kitapta esas itibarıyla Türkiye’de betonarme prefabrikasyon sektörünün oluşumu ve gelişimi, teknik gelişmesi bir tarafa konularak, daha çok sosyoekonomik yönleriyle ele alınmıştır. Elbet bu tarihçe içinde Birliğin oluşum ve gelişimi de yer almıştır. Başlangıcından bu yana sektörün içinde olan bir kişi olarak kendi düşüncelerimden çok, sektörün öncüleri olan kişilerin görüşlerine yer vermeye özen gösterdim. Bunun sonucu, yıllarca genel müdürlüğünü yaptığım Eston’un sektöre yaptığı katkılar, ister istemez geri planda kaldı. Ancak, yeterli ölçüde görüş alamamanın zorlamasıyla, yalnızca prefabrike betonarme konut konusunda bu ilkenin bir miktar dışına çıkmıştır.

Yazarken her bölümün ve her konunun rahat okunabilir olmasını gözettim. Bu amaçla -becerebildiğim ölçüde- kısa ve akıcı bir dille yazmaya çalıştım. Çok yakın geçmişle ilgili bir tarihçe hazırlanması söz konusu olduğu için, arşiv araştırmasından çok, bir “sözlü tarih” çalışması yapmam gerekiyordu. Bu amaçla sektörün öncüleriyle yirmiye yakın röportaj yaptım. Metnin sıkıcı olmaması için -biri dışında- bu röportajları yeri geldikçe parça parça kullanmayı tercih ettim.

Kitabın oluşmasında çok kişinin emeği geçti. Genel Sekreter Bülent Tokman, her zamanki görev titizliğiyle, her konuda yardımcı oldu. Röportaj yaptığım ağabey ve kardeşlerimin dost ellerini uzatarak gösterdikleri hüsnükabul, harcadıkları emek, ayırdıkları vakit ve verdikleri destek için ne denli teşekkür etsem azdır. Röportaj kasetlerinin çözülmesinde Şükriye İstifçi, metinlerin daktilo edilmesinde Sevim Sevindi, verilerin toplanması ve diyagramların çizilmesinde Ebru Baykal’ın sabırlı ve titiz çalışmalarını ve değerli katkılarını hiç unutmuyorum. Kitabı yayına hazırlayan Yılmaz Uyar ve yayımlayan Türkiye Prefabrik Birliği Yönetim Kurulu üyeleri ve Başkan Köksal Anadol’a içtenlikle teşekkür ediyorum.

Geçmişle ilgilenmemek, aslında kendi varlığını önemli bulmamaktır. Bunun tevaзуyla ilgisi yoktur. Türkiye Prefabrik Birliği bu tarihçeyi hazırlamakla, aynı zamanda -örnek bir davranış sergileyerek- “kendi varlığını önemli bulduğunu” da göstermiş olmaktadır.

M.Şinasi ACAR

Eskişehir - Ekim 2005

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
SUNU.....	6
I YAPI ÜRETİMİNİN KISA TARİHİ	10
DÜNYADA PREFABRİKASYONUN GELİŞİMİ.....	10
YAPI ÜRETİMİNİN KISA TARİHİ.....	11
II DOĞUŞ ve EMEKLEME YILLARI	16
1. ÇİMENTAŞ'TAN BETONTAŞ'A.....	16
2. BETON DİREKTEN PREFABRİKE İNŞAATA.....	18
3. KANALET ÜRETİMİNDEN PREFABRİKE İNŞAATA.....	24
4. SEDAT SUVERİR'İN ÇALIŞMALARI.....	26
5. DEVLET ELİYLE PREFABRİKASYON.....	28
6. İLKOKULLAR PROJESİ.....	29
7. YENİ FABRİKALAR AÇILMASI.....	32
a) AFA'nın KURULUŞU.....	32
b) FEGA'nın KURULUŞU.....	37
c) GÖK İNŞAAT'ın KURULUŞU.....	41
d) YAPI MERKEZİ'nin KURULUŞU.....	45
8. BİR DONKİŞOT (Ereğli Konutları).....	50
9. KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ.....	61
III BÜYÜME YILLARI	63
a) YÜBETAŞ'ın KURULUŞU.....	65
b) BİRLİK OLMA İHTİYACI.....	69
c) İZMİR TOPLANTISI.....	70
IV PREFABRİK BİRLİĞİ	78
a) ORGANİZASYON ŞEMASI.....	81
b) PREFABRİK BİRLİĞİ DERGİSİ VE DERGİDE YAYIMLANAN KİMİ MAKALE VE HABERLERDEN İLGİNÇ ÖRNEKLER.....	82
c) YURTIÇI FAALİYETLERİ.....	83

• Sempozyumlar.....	97
• Seminerler.....	98
• Öğrenci Yarışmaları.....	100
• Ödüller.....	102
• Burslar.....	104
• Prefabrikasyon Sektör Raporları.....	107
• Birlik Yayınları.....	110
• Prefabrikasyonla İlgili Yönetmelik ve Standartlar.....	112
d) YURTDIŞI FAALİYETLERİ.....	114
V DURAKLAMA YILLARI	117
VI BUGÜNKÜ DURUM	130
VII ÜNİVERSİTELERLE İLİŞKİLER	151
VIII GİDİŞ NEREYE?	157
IX MİMARLARIN GÖZÜYLE TARİHSEL GELİŞİM	
• Doğan Tekeli.....	163
• Cengiz Bektaş.....	165
• Aydın Boysan.....	169
• Oral Vural.....	177
• Kaya Gönencen.....	179
• Ve Son Söz.....	180
X KAYNAKÇA	181
XI EKLER	
• Birlik Üyelerinin Giriş Çıkış Tablosu.....	182
• Birlik Üyelerinin Ürün Türleri ve Kapasiteleri.....	183
• Üye Kuruluşların Coğrafi Dağılımı.....	184
• Prefabrikasyonla İlgili Türkçe Kitaplar.....	185
XII BİRLİĞE ÜYE FİRMALARIN KİMLİK BİLGİLERİ	187
DİZİN	213